

N:o IX.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Mars Månad 1824.

Pl. 33.

Ludvig XVIII vid Stensö i Kalmar Län.

Uti första Häftet Pl. 1. har Redactionen lemnat en Teckning, föreställande Gustaf I. när han på Riks-salen 1560 tog afsked af Ständerne, efter en i Paris af Hr Hersent mål-lad Tafla, nu tillhörig Hertigen af Orleans. Det torde icke vara mindre intressant at meddela en teckning af den kust, der samme Konung fyratio år förut, 1520. landsteg, när han, ur Danska fångenskapen, ifrån Lübeck återkom til sitt Fädernesland för at frälsa det; men hvad som gör denna i och för sig sjelf vanliga utsigt märkvärdig och ger den enkla gråstenen et ganska stort intresse, är, at en Fransk Konung, den nu regerande Ludvig XVIII, här förvarat minnet af en händelse, som för evigt blir märkvärdig för hvarje Svensk. Det nästan fabellika af händelsen torde behöfva, ehuru blott tjugo år gammalt, en närmare förklaring.

När Rysslands förändrade politik år 1804 fordrade, at Ludvig XVIII måste lemna Mitau, der han och hans Hof funnit dittills en fristad, tog han vägen genom Sverige, för at begifva sig til England. Det var under Konungens vistande i Kalmar i Oct. månad 1804, som han fördes af dåvarande Landshöfdingen, numera Hr Grefven och Com-mendören m. m. Michael Ankarsvärd til Stensö, en utskjutande udde i hafvet, en half mil söder ifrån Kalmar, der Gustaf I landsteg d. 31 Maj år 1520 när han återkom ifrån Lübeck, full af förhoppning och af et brinnande nit at lossa sitt fäderneslands bojar. Den, en fristad sökande, Franske Konungen såg med rörelse på detta ställe, kanske med förundran at ingen minnesvärd här berättade för efterkommande slägter dess märkvärdighet, tog up sin plånbok och med blyertspenna skref nedanstående latinska inskrift på et papper, med begäran at den måtte huggas i en stor

Första Argången.

sten (omkring 3 alnar i kubik) som ligger vid stranden, hvartil Konungen lemnade på stället 100 R:dr Banko. Detta har sedermera blifvit verkstäldt sålunda, at stenen på den ena sidan blifvit jemnad och har både Konungens latinska och en svensk inskrift, i spalt, midtemot hvarandra, nemligen:

HÄR
LANDSTEG KONUNG GUSTAF DEN FÜRSTE
DEN 31 MAJ ÅR 1520
DÅ HAN TILL FÄDERNESLANDET ÅTERKOM.
STÄLLET BESÖKTES DEN 1 OCTOBER 1804
UNDER
KONUNG GUSTAF IV ADOLPHS
LYCKLIGA REGERING
AF
LUDVIG XVIII.
HAN
LEMNAD VID AFRESAN
MOTSTÅENDE SIN LATINSKA HANDSKRIFT *)
ATT I STENEN RISTAS.

*) GUSTAVO IV ADOLPHO FELICITER REGNANTE
APPULSUS
GUSTAVI I LIBERATORIS REGISQUE SVECIAE
DIE XXXI MAJI ANNO MDXX LOCUM
LUDOVICUS XVIII
REX FRANCIAE ET NAVARRAE
A REGNO AVITO PULSUS
IN SVECIAE VERO NON EXSULENS
SED
GRATISSIMO HOSPITIO FRUENS
INVISIT
KAL. OCTOBRI MDCCCIV.

Hvilka betraktelser kunna icke göras vid deras genomläsande! — Hvilka omskiften på dessa förflutna 20 år, eller blott på 10 år efter Konungens besök på detta ställe! — Hvem hade 1804 hoppats hvad som var upfyldt 1814? Och om Ludvig XVIII sjelf ännu vid Stensö hoppades at en dag åter bestiga sina fäders Thron, var det troligt för honom sjelf, och hade man icke ansetts för en dåre at vilja ens påstå möjligheten deraf år 1812, när Frankrikes Kejsare i spetsen för en talrik fransysk här och alla tyska Furstars Arméer gick öfver Niemen, ställande sin marche directe til de gamla Moskoviters hufvudstad?

O, hur flygtig är lyckan!

Pl. 34.

Transparent framför Börs-façaden,

*i anledning af den af Stockholms Borgerskap till-
ställda Fest den 28 Jan. 1824.*

De af våra läsare, som icke varit i tillfälle at få se den vackra af Herr Professor Westin målade Transparent, vid den af Stockholms Borgerskap, den 28 Jan. gifna fest, til firande af deras Kongl. Högheters bilägar, torde icke oger-na se at vi lemna en contur-teckning deraf, sedan nästan alla Dagblad täflat om at beskrifva så väl sjelfva Festen som denna Transparent; hvilken dock tyckes vara bäst beskrif-ven genom den tryckta hänvisning, som om aftonen ut-deltes ibland gästerne, och är af följande innehåll: »Trans-
parenten föreställer: en stor Ek, vid hvars stam en sköld med deras Kongl. Maj:rs namnchiffer är fästad. Vid sidan af denna skyddande Ek blommar et ungt träd, hvilket äfven bär en sköld med deras Kongl. Högheters Kron-Prin-sens och Kron-Prinsessans namnchiffer. I skydd af dessa träd står Skandinaviens Gudinna. Hon håller en fackla hvar-med hon påtändt elden på fäderneslandets altare. På fram-sidan af altaret läses följande inskrift: *ren som lågan, stark som eken är folkets kärlek för sin Kunga-ätt.* Med den andra handen bjuder hon Historien anteckna tvenne för Skandien evigt minnesvärda tidpunkter: Hennes Maj:t Drottningens och Hennes Kongl. Höghet Kron-Prinsessans ankomst, samt Deras Kongl. Högheters bilägar. Öfver det hela lyser Carlavagnen.»

Ehuru denna nogsamt tilfredsställer Konstlškaren och säger honom allt hvad han behöfver och vill veta, för at göra Hr Professor Westin fullkomligen rättvisa, så väl hvad hans djupa kunskap i Ikonologien, som hans egen upfin-ningsgåfva, i förening med en behaglig execution, angår; så hafva dock de olika omdömen, eller rättare sagdt de besynnerliga gissningar om hvad det eller det skulle betyda, eller hvarföre det eller det icke varit så eller så, föranledt Redactionen at meddela följande uplysningar.

Eken var helgad åt Jupiter; Konstnärerne och Ikono-logisterne begagnade den såsom styrkans sinnbild, hvar-före fabeln äfven påstod at Herkulis klubba var gjord af ek. Et blomstrande träd nyttjades alltid til allegorier för ungdom, och symboliserade de frukter man hoppades af båda. Antiken har derföre ofta föreställt Hopp:t hållande en blommande qvist i handen, utan afseende på trädslaget, för at icke alludera på någon viss person, emedan flera träd voro helgade åt särskilta gudomligheter, såsom Lagren

åt Apollo, Askträdet åt Mars, o. s. v. Det är först en sednare tid som gifvit Hoppet et ankare, med hvilket attribut det föreställes eller användes synnerligen i allegorier som hafva en Religiös tendenz. At et fruntimmer prydt med en krona på hufvudet och klädt i en purpurmantel beströdd med guldkronor, (helst 3 och 3 tilsamman) icke kan vara annat än det landets Genius eller Gudomlighet der Transparenten visäs, är begripligt för hvar och en; men för öfrigt icke väsendtligt, om man tar denna Gudomlighet för Sveriges eller Skandnaviens; men äfven et sådant misstag hade Hr Professor Westin förekommit derigenom, at han i förgrunden til hennes fötter lagt tvenne Lejon, hvar af det ena håller den Norrska stridsyxan mellan sina ramar.

Allmänheten hade det nöje at se denna Transparent för andra gången eclärerad, den 1 Febr. på Maximilianas dag. Dess höjd höll 10 alnar och bredden $6\frac{1}{2}$ aln.

Herr Professor Westins skicklighet som utmärkt god tecknare är tillräckligt erkänd, för at vi skulle fördrista oss säga något derom; vårt beröm kan icke smickra honom, lika så litet som något tadel bör kunna sära honom, den utbildade Konstnären.

Pl. 35.

Nedgången af Gousta-berget i öfre Tellemarken i Norige.

Bland de få pragt-verk som hos oss utkommit, (vi menar dem som på enskiltas bekostnad utgifvits; ty *Dahlberg Svecia* och *Les Campagnes de Charles Gustave*, bekostades af Staten eller Konungarne), har onekligt Hr Öfv. Lieut. och Ridd. Carpelans *Pittoresk Resa til Norrska Fjellen*, en stor förtjenst; det är derföre dubbelt beklagligt at detta arbete måst uphöra med 3-dje häftet, i brist på upmuntran, understöd eller ett allmänt konstsinne, som bort hålla utgifvaren åtminstone skadeslös för sina betydliga kostnader och använda möda. Då detta arbete äfven utgifvits med fransysk text, var en större afsättning at förmoda hos utländningen; men den inskränkta communication eller speculation mellan våra och utländske Bokhandlare, kanske ännu mera de oerhördt dyra kostnader som för transporten och arfoden beräknas utgifvaren i en slik handel, hafva äfven i detta afseende afskrämt Författaren at hoppas en ersättning i framtiden af främmande Länders vettgirige och konstälskäre. På det medlertid den mindre bemedlade icke måtte sakna tillfälle at äga et verk för hvilket den bemedlade

icke tillräckligt haft sinne, har Herr Öfv. Lieut. Carpelan beslutat at i en mindre scala, i octaf format, utgifva samma arbete med mindre typografisk fägring, och således tillgänglig för en större allmänhet än på hvilken hans arbete efter första planen var beräknadt. Om vuerne i gravyren blifva utförde med en motsvarande skicklighet til original-lavyrerne i sepia, dem Redactionen haft tillfälle at få se, och hvarom den icke bör tvifla, då de komma at anförtras åt en utmärkt skicklig grafstickel, så är det med en verklig tillfredsställelse som Redactionen i förväg derom underrettar Allmänheten. Medlertid och i afvaktande af detta, meddela vi en liten vignett utur tredje Häftet af det utkomna stora verket, som, ehuru i ganska liten scala, ger et begrepp om den i sitt slag egna transporten öfver Norska Fjellen. »Gousta berget i öfre Tellemarken höjer sin spets öfver hafvet, omkring 5860 fot. Långa bälten af snö sträcka sig ifrån dess topp ända ned til de öfversta Sätrerne (boningsställen), hvaribland Langfond-sättern har en positif höjd af 3360 fot. Det nedrinnande vattnet har utskurit djupa rister i berget; hvari snön kan blifva liggande hela året. Dess öfversta spets utgöres af en taggig rygg, som på sina ställen är så smal, at den ej längre kan bestigas. Mäktiga stenpelare stå der i långa rader, och hota hvarje ögonblick at falla. Många af deras föregångare ligga som ruiner strödda på bergets sidor. Dess höjd har derlöre troligen fordom varit större, men minskas beständigt af det förstörande element hvaraf det nu omgifves. Et litet stenkummel eller Varde, är uprest på högsta toppen, och vittnar om huru långt människor kunnat framtränga. För kommande tider skall det blifva intressant at utröna, när den förstöring, som tyckes öfvergå detta fjell, äfven hinner sträcka sig dit.« . . .

»Efter en timmes hvila, anträdde vandringen ned til dalen. Til Dale Kyrka, hvilken man ifrån ena hörnet af den gröna planen kunde se nästan lodrätt under fötterna, räknades 1 mil. Sedan vi igenom en bergskrefva stigit utföre den första tverbranten, bibehåller vägen länge samma höjd, men vänder sig sedan utföre; hvarefter den ofta får en sådan stupning, at foten har svårt at finna fäste. Hästar som skola utföre, gå derföre något på sned, för at ej med hela tyngden af sin kropp hvila på de svaga framfötterna. Slutligen träffade vi på en så brant klef, at man varit nödsakad anlägga stegar af stockar för at göra den vägbar (se Planchen 35.) Hvad som förundrade mig mest vid betraktande af dess byggnad, var at finna et så betydligt afstånd emellan hvarje tverstock. Vid upstigandet måste hästen göra hopp, då naturligt vis all last måste vara af-

lyftad, hvilken bonden sedan måste bära upføre. Vid färden utföre är svårigheten ännu större, då hästens kroppsbyggnad härvid är honom mera besvärlig. Obegripligt föreföll det mig, huru kor och får här kunna färdas; men härigenom går likväl den enda passagen itrån Dale up til de många Sättrer, som omgifva Gousta. När hästen skall stiga utföre, fattar bonden i dess svans och, tryggad genom detta stöd, släpar den sig med begge framfötterna utföre tils första motstånd eller tverstock möter, då bonden af alla krafter drager honom i svansen: efter litet betänkande, flyttar hästen först den ena bakfoten samt sedan den andra, hvilka släpa ner til framfötterna. På en plats af en knapp quadratfot hvilat nu hela dess kropp, dit bonden äfven förfogar sig. Sedan fortfares på samma sätt, tils hela klefven är passerad. Denna vandring går naturligtvis icke fort, helst hvila ofta är af nöden. Sällan vågar bonden at med last låta sin häst gå utföre så branta stigar; stora sårnader skulle dessutom snart göra kreaturet obrukbart. Vid några mycket brantare klefvar, såsom emellan Valle och Bykle i Säterdalen, samt flera andra ställen, går en karl dessutom förut och stöder med handen hästen vid hufvudet, hvilket är mycket farligt; ty om hästen råkar glida eller förlora jernvigten, tager den merendels den förutgående med sig i tallet; men vanan gör faran mindre märkbar.

»För hvart steg vi gingo utföre tiltog värmen, och mattheten i våra knän. Den förra var för oss, som nyligen frusit, i början rätt behaglig; men blef likväl snart högst besvärlig. Det hastiga temperatur-ombytet verkade på våra krafter, och med längtan emotsågo vi slutet af detta beständiga halkande utföre. Än passerades et litet grönt fält, der en Säterkoja stod lutande i 30 grader emot marken, än långsmed bergbranter emellan buskar och stenar. Ändteligen upnåddes botten af dalen, lik en elyseisk park i jemnförelse med de trakter vi lemnat. Vårt första möte var den skummande Maanelven; på andra sidan sågs kyrkor, gårdar och åkerfält emellan lundar af frodiga löträn. Öfver hufvudet på de höga bergväggarne gungade resliga furur och granar, nickande åt oss et vänligt afsked. Vi måste en stund följa elfven utföre, för at finna Dalebron, den enda passage öfver densamma inom en norsk mils afstånd. Glade, uttrötade och med upsvällda fötter, togo vi kvarter i prestestugan vid kyrkan, helt nyligen upbyggd och försedd med en trappa mycket brantare än de klevat vi passerat utföre.»

Se: Pittoresk Resa til Norska Fjellen, 3:dje Häftet sid. 8 och 9.

Fågeln Phénix.

Öfversättning från Florian.

Ifrån Arabiens vilda länder
 Kom Fågeln Phenix ett, tu, tre,
 En vacker dag til Seinens stränder. —
 Bland Fåglarne blef strax et fasligt väsende;
 Näst at den sköna Fågeln se,
 Man rätt nyfiken var at på hans stämma höra.
 Och man beslöt *en corps* upvaktning göra:
 Vid åsyn af hans fjädrars pragt,
 Vid ljudet af den sköna sången
 Hvar Fågel blef i tjusning bragt,
 Och sjelfva afunden blef stum för första gången.
 Nej! ropte Näktergaln, jag hörde aldrig än
 Bland alla luftens millioner
 Så rörande och ljufva toner!
 Och jag, utropade Påfågeln, jag igen
 Såg aldrig fjädrar än så lysande, så rika!
 De andra Fåglarne instämde nu tillika
 Uti den sköna gästens pris,
 Och man besjöng hvar på sitt vis
 Hur lycklig denna gunstlingen
 Af ödet ensamt fått förmåga
 At åldrad, störta sig i Ceder-bålets låga
 Och utur askan stå förnyad up igen.

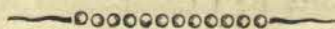
Blott Turturdufvan satt bland hopen
 Helt tyst och suckade vid dessa bifallsropen.
 Dess make som af hennes tystnad dömt
 At något hennes oro väckte,
 Mot henne sagta vingen sträckte,
 Och frågade: min Vän, hvad fattas dig? så ömt,
 Kanske du önskar dig den sköna Fågeln lott? —
 Ack nej! min Vän, jag ömkar honom blott,
 Han är ju ensam af sitt släkte.

Charlotte.

Mode-Nyheter från Paris.

Coiffyrer af bart hår med bandrosor kallas i allmänhet: *coiffure espagnole*; med blommor: *coiffure à l'italienne*; med plymer: *coiffure anglaise*; med perlor: *coiffure orientale*. När bart hår prydes med perlor, plymer, blommor och band på en gång är det *l'ordre composite*, och

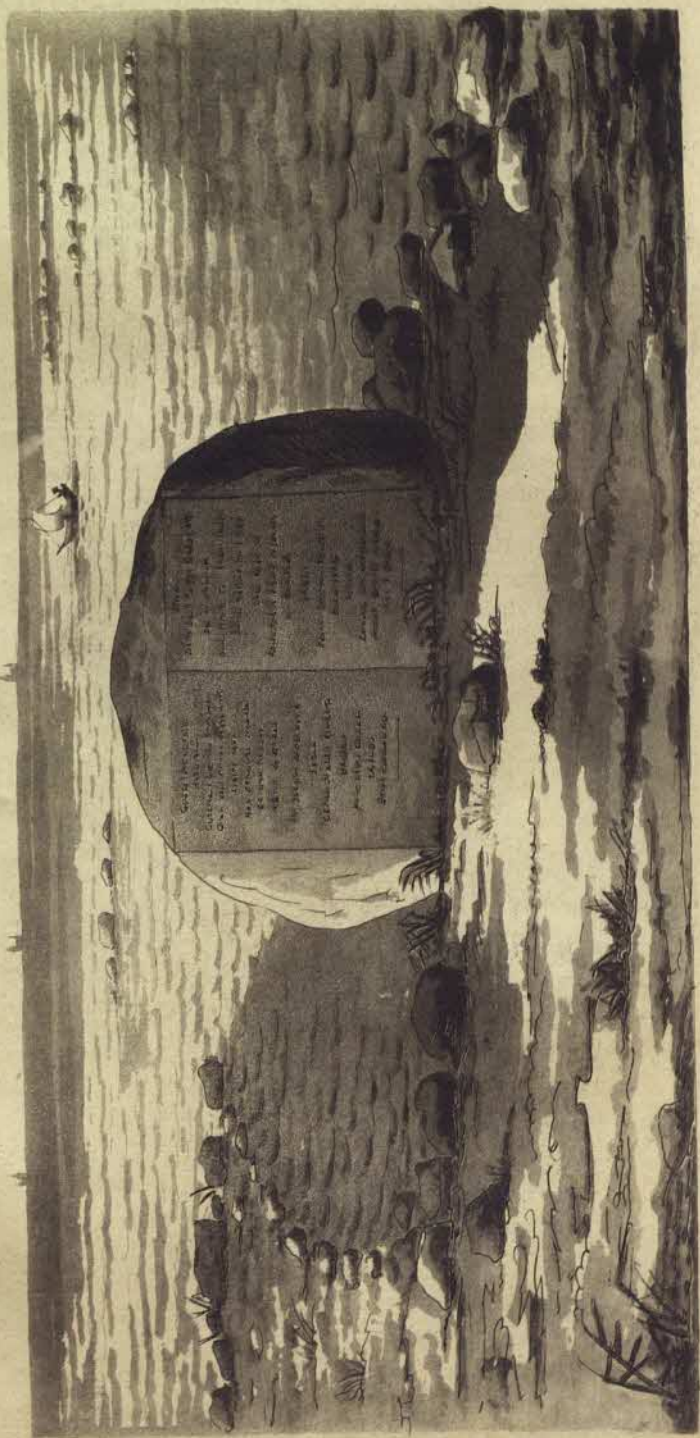
man kunde kalla den: *coiffure Française*. Som allt nu skall vara Spänkt, nyttja Damerne i större sällskap äfven coiffyrer af en såkallad Resilja, eller nät flätadt af guldtråd *à la Figaro*, med et rynkadt stycke eller en puff af sammet, blått eller ponceau, som tjenar at deri framföre fästa en Paradisfågel. I ändan af Resiljan hänger et ållon, som faller ned på axeln. I förra N:rn hafva vi nämnt *coiffure à la neige*, nu nyttjas äfven *bonnets à la neige*, på hvilka man får se aurikel-blommor af nettelduk eller sammet. — Maraboutfjädrar och guld-ax; marabout och mulbär af guld; marabout och berberisbär af guld, sådane äro nu guirlanderne, Diadem och Kransar på balerne. Dansande Damer nyttja klädningar af rosa eller hvitt krusflor med agrementer af annan färg, desse bestå af puffar, rynkade remsor eller rosetter, hvilka användas på lit, ärmar och nederst på kjorteln; de böra alltid vara i öfverensstämmelse med coiffyren och blommorna i buketten. Unga Damer nyttja hvita pluchehattar, hvilkas skärm fram och baktill är mycket bred. Dessa hattar prydas med en stor bandros med fyra ändar. Sedan Damerne nyttjat 2 til 3 olika armband på en gång på hvar arm, hafva de nu funnit at man kunde göra detsamma med halsband, således bära de trenne: det första är enkelt och sitter åt halsen, det andra är något bredare och rikare besatt, det tredje som är betydligt längre än de begge förra, tjenar at deri fästa Lorgnetten och Berlocker.

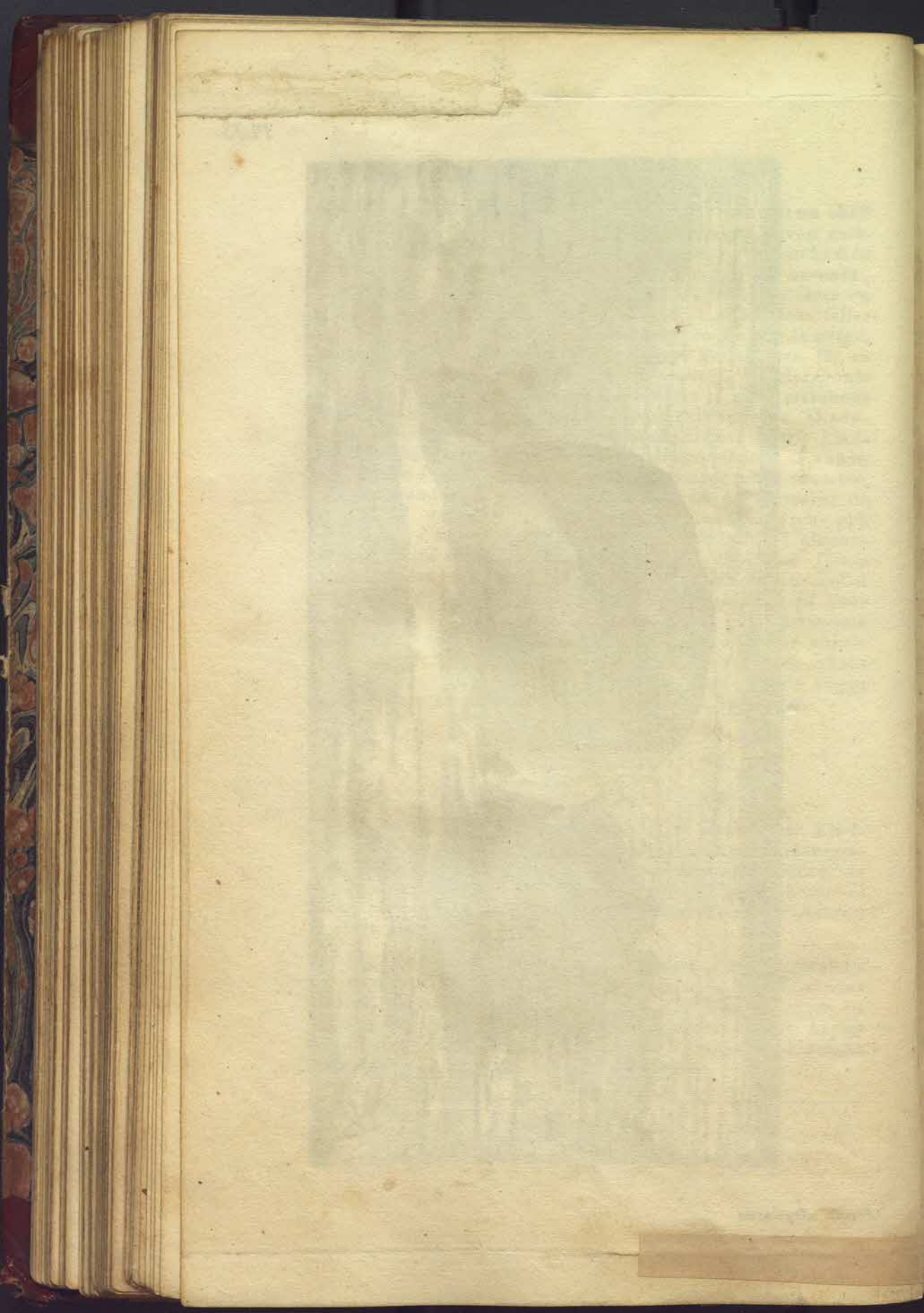

Pl. 36.

Fig. 1. Mode-Costym för Damer. Hatt af sammet. Klädning af sammet efter spanska sättet, garnerad med sidensarsrullor och bandrosor, de förra lindade med stål-snören, de sednares ändar försedde med stål-stift. Färgen beror af tycket; men den modernaste är *couleur feu Trocadero*; et slags klar tegel-färg.

Fig. 2. Blå frack med metall-knappar. Långa pantalonger af svart Casimir. Vest af sammet med sidensars-ränder ofvanpå en undervest af hvitt piqué, hvilken är längre än öfver-vesten och synlig nedanföre fracken. Svart kappa fodrad med sidentyg, samt krage och upveck af Chinchilla pelsverk. Genombrutna svarta strumpor.

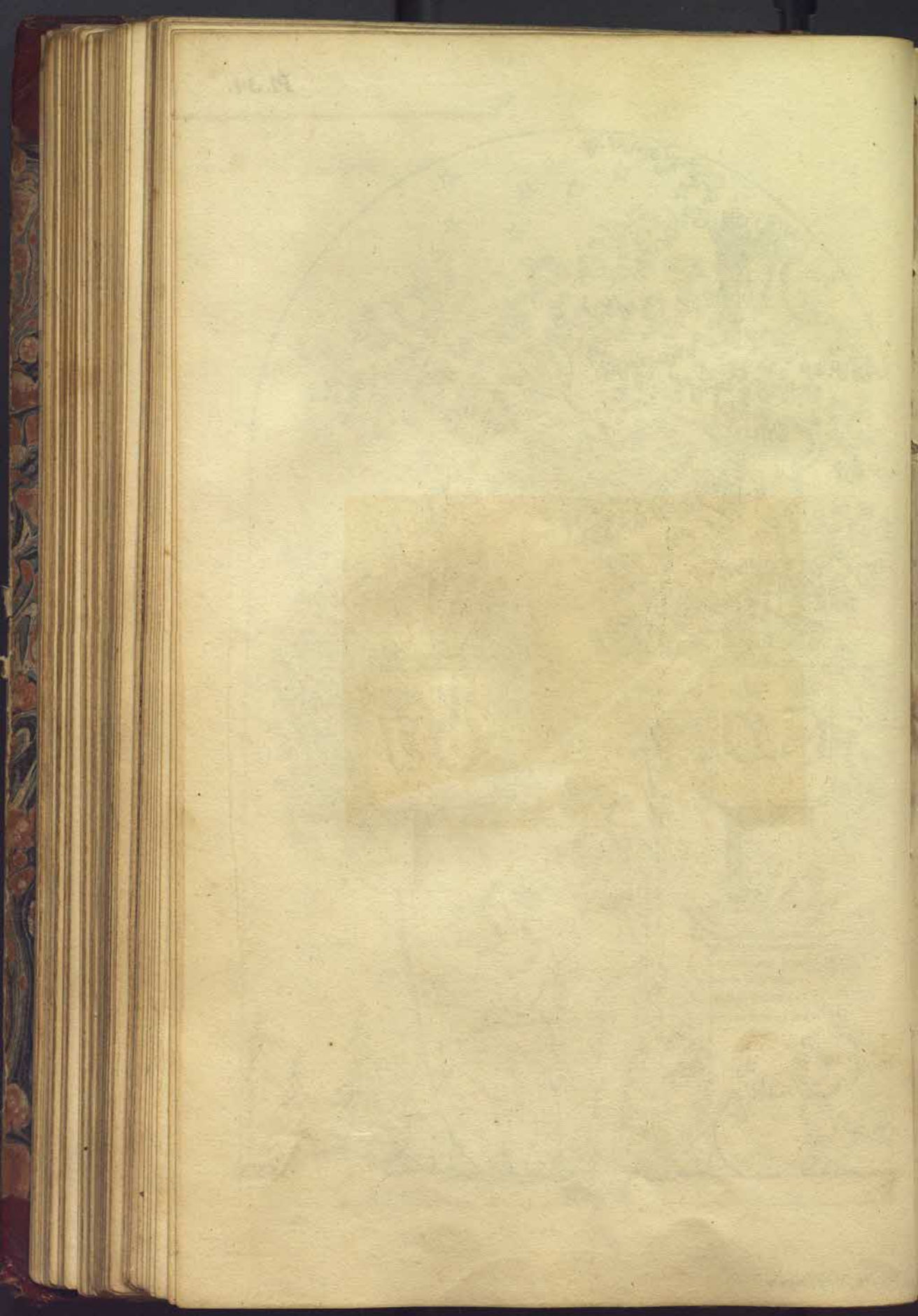

REN SOM LÄGAN
 STARK SOM EKEN
 ÄR FOLKETS KÄRLEK
 FÖR SIN KONIGA ÄTT

XIII JUNII
 XIX JUNII
 MDCCLXIII

16. 12

Första Årgången

1841

From the original

N:o X.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

April Månad 1824.

Rättelser: I föregående Häfte Pl. 33, sid. 66, har svenska inskriften på stenen vid Stensö blifvit origtigt införd och en rad kommit at uteglömmas, sålunda at emellan AF och LUDVIG XVIII skall stå på en särskilt rad: FRANKRIKES ÖFVERGIFNE KONUNG. På Planchen 34 är årtalet, som Historien antecknar, origtigt, och bör i stället för MDCCCXIII rättas til: MDCCCXXIII.

Pl. 37.

Homerus.

Uti en tid, då allmänna upmärksamheten är på det högsta spänd på Ny-Grekerne, och med innerlig tilgifvenhet deltagar i deras strid för frihet och sjelfbestånd, tyckes det vara i enlighet med vårt Magasins syftemål, både såsom nyheten och skön konst tilhörande, at någon gång nämna Grekland och återkalla i minnet huru långt konsten och smaken hunnit i det förra Hellas, under de ljufvaste förhoppningar at det en dag åter må blifva hvad det fordom varit. Vid namnet Grekland fäster sig ovillkorligt den stora skaldens, Homerus, och vi lemna derföre teckningen af en antik basrelief, som har honom til föremål, eller är et slags Apotheose öfver Homerus. Vi låna den ur *Tischbeins* arbete *Figures d'Homère*: den är til composition och teckning högst behaglig och bär stämpel af en konstens forntid, som ännu tjenar til efterdöme och svårligen skall kunna utträngas af en sednare tids vandalism.

Der allein besitzt die Musen,
Der sie trägt im warmen Busen,
Dem Vandalen sind sie Stein.
Schiller.

Homerus föreställes här med et beslöjadt hufvud; han håller i venstra handen en pappersrulle (*volumen*) och sitter
Första Argången. K

ter på en örn med utbredda vingar. Iliaden, under bilden af et krigiskt fruntimmer med Cask på hufvudet, är beväpnad med sköld och lans. Odysseen symboliseras genom en figur med en sjömans-mössa på hufvudet, sådan med hvilken alltid Odyssevs föreställdes, hållande et antikt roder i handen. Denna figur är likasom den förra beväpnad, och tyckes begrunda de faror som åtfölja långvariga sjöfärder. Öfverst ses et ornament sammanbundit af löfverk och upburit af tvenne svanor, som allu lera på skaldens behagliga sång, och tvenne masker återkalla i minnet de tragiska och komiska upträden i Iliaden och Odysseen.

Den odödlige sångarens födelseort var obekant, men sju städer tilegnade sig hedern at hafva sett honom födas inom dess murar, i anledning hvaraf flera mynt öfver honom blifvit slagne, hvaraf vi här meddela tvenne. På det ena ifrån staden Amastris, ses Homeri bröstbild med et slags diadem och omskriften: ΟΜΗΡΟΣ (*Homerus*;) på fransidan ses floden *Meles* liggande och stödande den ena armen på en urna, ur hvilken dess vatten rinner, och hållande et ymnighets-horn vid armen, at symbolisera de rika fält dem han befruktar; i den andra håller han en lyra, til et bevis af den namnkunnighet som staden Smyrna, fått genom skaldens sånger, när han diktade sina sköna sånger i flodens grotta nära staden, til omskrift ΑΜΑΚΤΡΙΑΝΩΝ (*Amastriernas mynt*) och i afskrifningen: ΜΕΛΗΧ (*Meles*.) Den andra ifrån Scios, föreställer Homerus sittande på en stol hållande en pappersrulle i handen, på hvilken läses ΙΛΙΑΣ (*Iliaden*), til omskrift: ΟΜΗΡΟΣ. På fransidan ses en vingad Sphinx, som håller den ena foten på et vinkärl med tvenne handtag, (*diota*;) til omskrift ΧΙΩΝ (*Invånarnes af Scio mynt*.)

Pl. 38.

Liberalismen.

At de liberala idéerna allt mer och mer taga öfverhanden, at folket vill befatta sig med at tänka på egen hand, utan at ledas par excellence, är beklagligen mer än sant, och man har redan drifvit det derhän, at när folket sagt: »se der, vi gifva dig magt och myndighet at styra oss efter de grundlagar vi sjelfve gjort;» så vill man kalla detta et Statsfördrag, en magt utgången ifrån folket, då det likväl är sol-klart, at den öfverlättna magten upkommit full-

vuxen ur jorden (såsom Minerva ur Jupiters hufvud), är en jordens tilhörighet, som således var förr än folket; hvar af åter följer, at den af folket icke kunde disponeras, ty — måste folket disponeras. Men som detta ämne är något främmande för oss och likafullt i egenskap af sin nyhet icke borde undgå vårt behandlande, så vilja vi åtminstone lemna en liten nomenclatur på de ord som höra til ämnet, och dem man måste känna, för at begripa det djuptänkta i en så enkel sak:

Ultraism. Obscurantism. Ultraliberalism. Radicalism. Stabilitet. Legitimitet. Historisk Continuitet. Translatift. Delegera. Patrimoniel. Et punctlif i tid. Et punctlif i rum. Moraliska lönnmord. Misstroendets oändeliga vaktposter. Tidens historiskt förstådda tendens. Sträng förnufts-enlighet. &c.

I det hela är det lätt begripligt, at constitutionela Stater icke borde finnas, och at allt hvad man tänker, talar och skrifver i en constitutionel Stat til dess uprätthållande, är en falsk liberalism; men detta kommer sig ifrån vår tids upfostran som är skadlig och förvänd. Fordomdags fick man icke yttra sig förr än man var kommen til mogna år, det vill säga hade en anständig och stelt kammad peruk; men nu går man på i eget hår, klippt *à la Titus*, med *Coup de vent* och *crête de coq*, at vilja bevisa gammalt folk, at tiden är annorlunda än den var i deras ungdom, och at de gamla formerne icke mera hålla tillsammans, när en ädlare metall skall stöpas deri. Salig Fru Lenngren sade väl redan för 20 år sedan:

Gamla fröken med Egiden,
Höll et kort och lämpligt tal
Öfver Pojkar nu för tiden
Utan aga och moral;

men det var ännu drägligt den tiden, emöt hvad som nu händer och man, thy värr, dagligen hörer. Ett af de märkvärdigaste exempel derpå tro vi oss böra anföra, i anledning af en verklig händelse, som tildragit sig för en tid sedan i Provinsen *), och som på et förvånande sätt bestyrker, at de liberala idéerne nu för tiden redan dans i moderlifvet hos barnen, hvaraf följderna äro oberäkneliga. Se här händelsen: sedan man nu af idel liberalism kommit så långt, at icke mera inlinda det späda barnets armar i lindan, och dymedelst försummar at ifrån ungdomen väna det at hafva händerna, (det är viljan) bunden,

*) Redactionen ansvarar för det historiskt sanna af händelsen.

tildrog sig at et nyfödt barn, medan det hölls i armarne af ortens Pastor, fick tillfälle at taga fatt i Prestens ena polison och med sin lilla näfve höll sig fast, icke utan smärta för Pastor, som likväl måste hålla god mine, men til fasa och förskräckelse för de kringstående *), hvilka sent omsider måste befria honom ifrån den lilla ogudaktiga liberalens luggning.

Hvad vill det bära af i framtiden, när sådant sker af et spädt barn? Och hvar är målet för Liberalismen? Prisom den heliga Alliancen, och sednast fransyska hären, som med berömliga upoffringar, åtminstone ännu i Europa, söker förekomma dess skadliga inflytande, medan de Amerikanska folkslagen beklagligen ännu äro förblindade af sina liberala idéer och tänkesätt.

Lärkan och Turturdufvan.

Öfversättning från Florian.

På ängens rika blomstertufva
 En lärka sjöng från morgonen
 Tils ända sent på aftonen.
 Dess granne var en Turturdufva
 Blott sysselsatt med kärleken.
 Hör! sade hon til Lärkan slutligen,
 Du synes mig jüst at beklaga,
 Som sjunger bort din ungdomsvår,
 Det fins et nöje blott: at älska och behaga
 Och ha tilbedjare som följa våra spår.
 Säg, tror du väl en visa skänker
 Det nöje, som en kyss kan ge?

*) Confremuere omnes: studiisque ardentibus ausum
 Talia deposcunt. Sic cum manus impia sævit
 Sanguine Cæsareo Romanum extinguere nomen;
 Attonitum tanto subitæ terrore ruinæ
 Humanum genus est, totusque perhorruit orbis.

OVIDIUS.

Alla betyga sin skräck med gwy: den sådant har vågat,
 Fordra de ut til straff. Så, när den gudförgättna
 Handen med Cesars blod sökt släcka Romerska namnet,
 Hela människoslägtet, vid hot af en plötslig förstöring
 Stod af förskräckelse stumt: all verlden skälfdde af fasa.

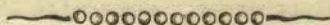
Adlerbeths öfversättning.

Jag, sade sängerskan, ej tänker
 At våga en jemnförelse,
 Och ej begär, min vän, at du, som jag, skall tycka;
 At sjunga är och blir min lycka. —
 Et löje blott var turturdufvans svar.

Först efter hela tio åren
 De råkades en dag om våren;
 Fast än man något åldrad var
 Man kände strax hvarann och nalkades förtroligt.
 Ack! se, god dag, min vän! hur mår du? har du roligt,
 Och många älskare igen?
 O! nämn dem ej, min bästa vän.
 Jag har förlorat allt! allt hvad jag fordom ägde,
 Tilbedjare, behag, och ungdom, allt har flytt!
 Jag trodde kärleken all sällhet öfvervägde,
 Men ack! den är i qual förbytt.
 O! grymma saknad, grymma minnen!
 Jag älskar än, men är ej älskad mer!
 Se der, den sorg som plågar mina sinnen.
 För mig likväl ej allt försvunnit,
 Gaf Lärkan nu til svar: jag åldras som du ser,
 Och har ej mera röst, men älskar ändå sång,
 Och ofta mig rätt lycklig funnit
 Då skogens näktergal vill sjunga någon gång.

Ej fågringen gör säll allena,
 Om man ej vet den med talang förena;
 När skönheten förgår, talangen står igen
 Och äfven hos en ann' den ger oss nöje än.

Ch...l...e.

Pl. 39.

En modern Girandole.

Denna Girandole är af en nyare form och en elegant sammansättning. Figurerne och medaljongerne äro incrusterade af en hvit composition som liknar och skiner som silfver, stundom äfven af andra färger och få utseende af emalj eller mosaik. Det hela är af slipadt glas och bronze.

Något om Wadstena Adelige Jungfrustift.

(Forts. från N:o VIII.)

Under tiden hade 110 familjer genom erläggande af sina 600 daler och frivilliga gåfvor, i större summor, tagit del i inrättningen, så at Capitalet 1753 redan gick til 100,000 daler k:pt och hoppet om Stiftets inrättande i Wadstena var emedlertid icke förloradt, ty i et den 5 April 1754 utfärdadt Kongl. privilegium på en Linne- och Kammarduk-Fabriks inrättning i Wadstena, gjordes det förbehåll: »at sådant icke må lända til förfång af det Adelige Jungfrustiftets förut erhållna bättre rätt dertil, utan bemälte Stift kommer i possession af Husen, enär med dess inrättning kommit så vida, at *de dertil behöfvas &c.*»

Likväl tyckes det som man småningom gick ifrån denna tanka; ty 1756 föreslog Grefve Tessin at i Nyköping köpa et hus emot utbyte af Wadstena, såsom mindre kostsamt, och at man til en början borde inrätta et upfostringshus för Fröknar af 6 til 8 års ålder; hvilket aldrig kom til verkställighet.

Som Directionen fann svårighet at til 6 proCent förränta sina Capital, beslöts at taga 20 lotter i det nyss inrättade Nummer-Lotteriet (1758). Samma år afsade Drottningen sig at hädanefter egenhändigt underskrifva Pensionsbrefven, hvilket, enligt en Konungens Resolution, skulle verkställas af Stifts-Directionen.

Til bevis huru noga förordningen af Fröknarnas kläde-drägt skulle efterlefas, må anföras, at Directionen 1761 fastställde, det den Stifts-Fröken, som åtnjuter pension och finnes på främmande ställen och i sällskap klädd i någon annan än Stiftets drägt, samt utan det tecken hvarmed Hennes K. Maj:t benådat dem, skulle vara sin pension förlustig, och denna tilfalla den som i ordningen är närmast at komma til samma förmåns åtnjutande. (Detta inskränktes sedermera til blott $\frac{1}{2}$ års förlust af pensionen). De öfriga Fröknar, som sålunda förbröto sig, skulle hvar gång de derföre bevisligen angåfvos, flyttas en nummer lägre ned i Matrikeln, och således blifva förlustiga deras tour til pensionen, som de innehaft. Den första Fröken som drabbades af denna dom, var Fröken Kurk, emedan hon som oftast burit annan drägt.

At hastigare och indräktigare öka Stifts-Kassans fond, utkom 1762 den 10 Aug. en Kongl. Kungörelse, i anledning af Ridderskapet och Adelsns öfverenskommelse, at den som hugnades med Adelige privilegier, skulle för en sådan

förmån til Stifts-Kassan betala 500 daler S:mt; och de som singo Skuldebref, skulle erlægga för Grefve och Friherre 200 daler, och för Adelskap 100 dal. S:mt; men denna ökade inkomst motvägdes af en betydlig förlust, som Kassan led samma år genom Kamereraren Gjödings bedrägerier och rymning, hvarigenom en balance af 79,434 dal. 12 öre kop:mt upkom, den Stiftet icke fick ersatt förr än 1774 något med en utdelning i Conkurs-massan af 924 dal. 16 öre kop:mt, och sedermera äfven en helt obetydlig summa, hvarefter balancen slutligen först 1809 alldeles afskrefs.

Som Gjödingska förlusten upkommit genom oredlighet och missbruk vid penningarnes insättande och uttagande i Banken, fastställdes, at hädanefter inga contanta penningar af vederbörande Stifts-betiening linge emottagas, utan skulle de som betala något til Stiftet, sjelfve göra insättning i Banken för Stiftets räkning och, efter upvist Bankens bevis, erhålla qvittens.

I anseende til många frivilliga gåfvors utestående och indrivande, hade Ridderskapet och Adeln beslutit at et Balance-Extract skulle uprättas och tilställas samtelige Landshöfdingar, at i sina Län kungöra och verkställa, hvilket hade den verkan, at Kassans fond 1769 utgjorde en summa af 417,105 dal. 26 öre kop:mt; men så återstodo dock många, hvilka årligen påmintes och kräfdes: ibland dem voro äfven ännu 1772 Konung Adolph Fredrik för frivillig gåfva af 12,000 daler kop:mt samt obetalta räntor 14,731 dal. 22 öre och H. M. Enke-Drottningen för frivillig gåfva 6000 dal. och uplupen ränta 5,990 dal. 27 öre kop:mt.

En karakteristik Anekdot torde förtjena at här införas: Secreteraren Olin var Stiftets ombud i Gjödingska saken, som för Stiftet förlorats i alla Instancer äfven hos Konungen, men hvaremot Directionen 1772 vädjat til Rikets Ständer, som updrogo saken åt Justitie Deputationen. Nu föreslog Olin, til sakens bättre framgång, at emot redogörelse erhålla 600 dal. kop:mt *»på det han måtte hafva tillfälle at under en til anställande middagsmåltid, för Justitiæ Deputationens Ledamöter samfällt, rätta beskafeheten af ofvanberörde tvistemål fullkomligen ådaga-lägga.»* Directionen afslog detta.

(Fortsättning härnäst.)

Bal-Costymer för Damer.

Fig. 1. Bart hår prydt med törnrosor. Krusflors klädning med flera rader garneringar och nederst en mera yfvig eller puffad. Hvita skor.

Fig. 2. Bart hår hvaraf flätorna äro fästade med en pil, för öfrigt prydt med kokard af gaze. Klädning af slätt krusflor (*crêpe lisse*), garnerad med sidensars-rullar och en blomster-bukett så väl vid bröstet som vid nedra garneringen. Lifvet är både frammanföre och baktill försedt med sidensars-rullar. Hvita handskar och skor.

I allmänhet äro Gaze, Krusflor och Tyll de mest brukliga slag til balklädningar; gifta Damer nyttja med guld och silfver lamerad Tyll, de ogifta: med guld och silfver lamerad Gaze.

